

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) योग

परीक्षा : मे – २०२५

तृतीय वर्ष

सत्र – ६

विषय:- योग तत्त्वज्ञान (भाग-६) (YC – 601/ YC-6011)

दिनांक : ०२/०५/२०२५

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते. दु. १२.३०

सूचना :

१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)
- १) घेरंडसंहितेनुसार समाधीच्या प्रकारांची माहिती लिहा.
 - २) योगवसिष्ठ ग्रंथानुसार ज्ञानाच्या सप्तभूमी सविस्तर लिहा.
 - ३) घेरंडसंहिता ग्रंथानुसार धौतीचे प्रकार लिहा.
 - ४) आधुनिक विज्ञानानुसार षट्चक्रांची नावे व प्रत्येक चक्राला दिलेली टर्मिनल्स लिहा.
 - ५) ज्ञानेश्वरांनी केलेले कुंडलिनीचे वर्णन लिहा.
 - ६) हठयोगातील समाधी सविस्तर लिहा.
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)
- १) बस्तीचे प्रकार सविस्तर लिहा.
 - २) ज्ञानेश्वरीतील योगाभ्यासाच्या स्थानाचे वर्णन करा.
 - ३) योगवसिष्ठ ग्रंथ परिचय लिहा.
 - ४) नादानुसंधान समाधीचे वर्णन करा.
- प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)
- १) सप्तसाधन
 - २) कुंडलिनी योग
 - ३) आधि-व्याधी
 - ४) संप्रज्ञात समाधीचे प्रकार

Translation in English

Sub: Yoga Philosophy (Part-VI) (YC-601/YC-6011)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
- 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

- 1) Explain the types of Samadhi according to Gheranda Samhita.
- 2) Explain the Saptbhumi of Dnyan according to Yogavasisththa.
- 3) Explain types Dhauti according to Gheranda Samhita.
- 4) Write the names of the six chakras and the terminals given to each chakra according to Modern Science.
- 5) Write the description of Kundalini given by Dnyaneshwari.
- 6) Write the Samadhi in Hathyoga in detail.

Q.2. Answer the following questions in short. (Any Two) (10)

- 1) Explain the types of Basti.
- 2) Describe the place of yoga practice in Dnyaneshwari.
- 3) Write the Introduction of Yogavasisththa
- 4) Explain the Nadanusandhan Samadhi.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

- 1) Saptasadhan
- 2) Kundalini Yoga
- 3) Adhi and Vyadhi
- 4) Types of Sampradnyat Samadhi
